

оцінки цілей наукової роботи SMART, GROW. Завдяки системній залученості до роботи профільних кафедр та інших структурних підрозділів університету можливе моделювання індивідуальної карти успіху та стратегій кар'єрного зростання кожного здобувача третього (освітньо-наукового) рівня. Контекстно місії, яку реалізує колектив працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, першочергова увага в розробленні карт успіху і стратегій кар'єрного зростання приділяється врівноваженню персональних прагнень і вироблення активної громадянської позиції, оскільки в період кризи, що обумовлена провадженням воєнним станом, науково-педагогічні працівники, дослідники різних галузей знань є носіями і виразниками демократичних цінностей, правової та академічної культури, людяності і справедливості, сприяють утвердженню стабільності сталого розвитку в національному контексті, підвищенню репутації держави на світовому рівні.

Література:

1. Відділ аспірантури і докторантури. Офіційна сторінка. 2023. URL : <http://hnpu.edu.ua/uk/division/viddil-aspirantury-i-doktorantury>
2. Новини відділу аспірантури і докторантури. 2023. URL: <http://hnpu.edu.ua/uk/division/novyny-viddilul-aspirantury-i-doktorantury>
3. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Освіта і наука». 2022. URL : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/education-and-science.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-33>

ЛОГІКА, ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ В ГАЛУЗІ ПОЛІТОЛОГІЇ В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

Рубанов В.В.

*доктор політичних наук, професор кафедри політології
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

Теоретична та практична цінність наукової складової програми підготовки докторів філософії в галузі політології, яка сформована в нашому університеті, обумовлена двома важливими обставинами. З одного боку, для її підготовки та реалізації політологами

університету було використано відповідний досвід формування таких програм в Європі та США, а, з іншого, – вона обумовлена багатими традиціями організації наукового процесу підготовки фахівців – політологів саме в Харківській школі політичного аналізу. Ця школа, як було доведено нами в одній із спеціальних робіт, вже з моменту свого виникнення в першій половині 19 століття, завдяки професійній діяльності та творчим зусиллям її засновників – професорів університету Йосипа Ланга, Тихона Степанова та Андрія Каченовського з питань якраз наукового дослідження політики цілком відповідала його найкращим європейським та американським зразкам. До того ж, не лише для того часу, але й сьогодні.[1, с. 10].

В чому ж конкретно полягала і полягає сьогодні її наукова цінність? Насамперед, у обов'язковому використанні в процесі дослідження та вирішення політичних проблем профільних можливостей усіх трьох рівнів реального функціонування політології – теоретико-фундаментального, інструментально-емпіричного та практично-прикладного. Якраз цю традицію – традицію системного підходу в дослідженні політичних проблем, було закладено нами і в логіку, зміст та структуру освітньо-наукової програми підготовки сучасних докторів філософії в галузі політології в Харківському національному університеті імені В. Каразіна. При цьому потрібно зазначити те, що окрім обов'язкового набуття нашими випускниками такої інтегральної компетенції як здатність розв'язувати комплексні спеціалізовані завдання [2], в ній передбачено і систему взаємопов'язаних між собою конкретних процедур, націлених якраз на оптимальну, с точки зору реально існуючих можливостей і часу, профільну фахову підготовку майбутніх докторів філософії в галузі політології. А саме:

1-й рік навчання в аспірантурі – це вибір аспірантом теми та визначення основних параметрів майбутньої дисертації з обов'язковим урахуванням профільної кафедральної теми наукового дослідження. Розробка індивідуального плану реалізації обраної теми, з обов'язковим проектуванням частини необхідної емпіричної бази наукового дослідження та узгодження з керівництвом кафедри можливих фінансових затрат. Виступ з обгрунтуванням теми та її затвердженням на засіданні кафедри та Вченої ради факультету. Підготовка проекту першого розділу дисертації та публікація не менше 1-ї статті, або фахових тез у наукових закордонних або вітчизняних фахових виданнях.

Затвердження теми наукового дослідження та індивідуального плану роботи аспіранта та його звітування про їх реалізацію на засіданні кафедри та Вченої ради факультету.

2-й рік навчання – це проходження аспірантом обов'язкової асистентської педагогічної практики під керівництвом провідних викладачів кафедри. Участь аспіранта в реалізації кафедральної теми

наукового дослідження та підготовка на основі зібраного теоретичного та емпіричного матеріалу другого розділу дисертації. Формування проекту авторського дизайну наступних розділів дослідження та пошук, сумісно з науковим керівником дисертації, майбутніх її рецензентів та опонентів. Підготовка та публікація не менш двох наукових статей та тез доповідей з теми дослідження

Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету.

3-й рік – формування та реалізація аспірантом, на базі зібраного теоретичного та емпіричного матеріалу, змісту третього розділу дисертації та її загальних основних висновків та практичних рекомендацій. Підготовка та публікація на основі сформованого матеріалу третього розділу дисертації, не менш однієї наукової статті або фахових тез.

Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету.

4-й рік – узгодження аспірантом загального дизайну, змісту, висновків, рекомендацій дисертації та висновків і рекомендацій окремих її розділів. Підведення підсумків щодо повноти висвітлення результатів дисертації в наукових фахових статтях. Апробація її результатів на наукових заходах та впровадження в профільну політико-управлінську практику. Подання документів на попередню експертизу дисертації. Проходження попереднього захисту дисертації на засіданні кафедри. Доопрацювання та підготовка дисертації до основного захисту. Затвердження опонентів.

Звітування про хід виконання індивідуального плану аспіранта на засіданнях кафедри політології та Вченої ради факультету. Затвердження опонентів. Подання у відповідну структуру документів на попередню експертизу дисертації. Надання відділу аспірантури університету кафедрального та факультетського висновків про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість результатів дослідження здобувача наукового ступеню доктор філософії в галузі політології.

Як показує багаторічна практика реалізації відповідної освітньо-наукової програми, усі перелічені складові реально створюють необхідну теоретико-методологічну, науково-методичну та практично-прикладну базову основу для проведення здобувачем не тільки власного самостійного політологічного дослідження в процесі навчання в аспірантурі, але і розширення його реальної наукової мобільності та можливості участі в реалізації сумісних міжнародних наукових проектів з вирішення політичних проблем, – необхідного продукту творчої діяльності кожного здобувача наукового ступеню доктор філософії в галузі політології.

Література:

1. Рубанов В. В. Витоки харківської школи політичного аналізу та її вплив на формування теорії та методології політичної аналітики. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Ссерія «Питання політології»*. 2017. Вип. 31. С. 5–11.

2. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03. 2016. Р. № 261 (зі змінами). Електронний ресурс. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-n#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-34>

САМОСТІЙНА РОБОТА АСПІРАНТІВ І ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Скакальська І.Б.

*доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри історії та методики навчання,
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка, Україна*

Левчук А.В.

директор Кременецького краєзнавчого музею

Для успішної трансформації системи національної освіти України до європейського соціально-культурного простору необхідно активно шукати та впроваджувати нові педагогічні підходи і технології для підготовки майбутніх докторів філософії. Ці підходи повинні сприяти розвитку самостійності та пізнавальної активності аспірантів. Однією з ключових складових цього процесу є переосмислення організації освітнього процесу. Замість традиційних лекційно-інформативних методів, слід акцентувати увагу на індивідуально-орієнтованих формах навчання, де здобувачі можуть активно впливати на власну траєкторію навчання. Це означає, що аспіранти, крім обов'язкових освітніх компонентів, повинні мати можливість обирати предмети, поглиблювати знання у вибраних областях та самостійно визначати свій темп навчання.

Реалії сучасного життя такі, що аспіранти будь-якого напрямку підготовки повинні бути готові до регулярної самостійної професійної освітньої діяльності. Динамічні зміни на ринку праці, поява нових